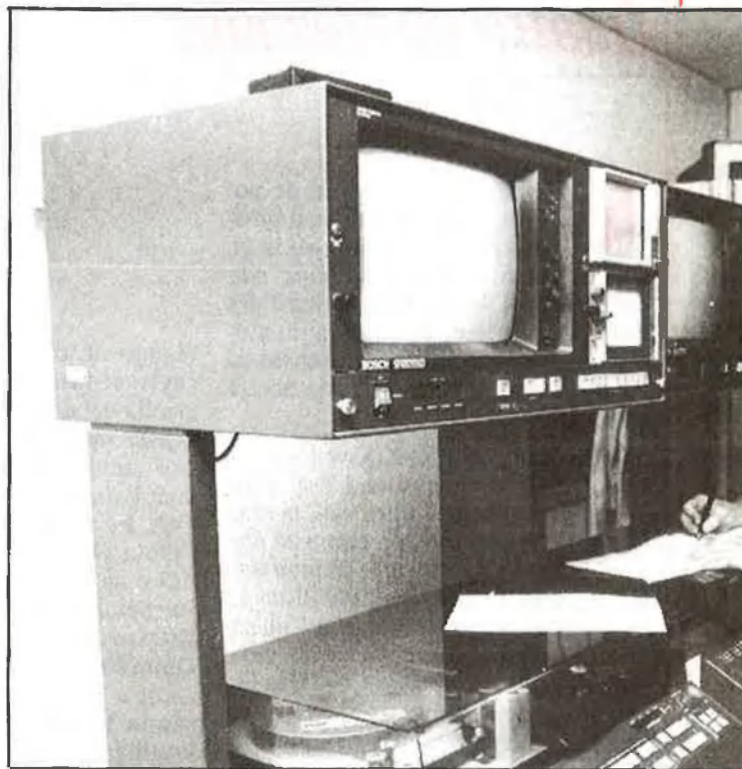

«Quo Vadis», Aitana

Ningú no sap què fer d'Aitana, la televisió del regionalisme valencià en castellà, la corresponsalia de Madrid que ingressa cent vint milions de pessetes en publicitat durant deu mesos i té una audiència entorn del milió d'espectadors. En Aitana tots esperen el canvi que s'acosta, perquè la pantalla no faça només olor de flor de taronger o de paella, sinó que servezca de suport a l'idioma i a la realitat social del país.

Seixanta-quatre persones formen la plantilla

Amb l'arribada d'Eduard Sancho, que és el primer director del Centre Regional de TVE a València —abans el portava Emilio Llorca, director de RNE—, naix l'informatiu Aitana de mitja hora de durada, simplement com a espai en què entren totes les notícies que protagonitzaven les autoritats locals. Malgrat això, a mesura que s'acosten les eleccions legislatives de 1977, l'informatiu cobra més força i independència. És allò que es coneix com l'època daurada d'Aitana, ja que en aquells moments es feia una televisió més democràtica i més nacionalista que ara. La llibertat en pantalla era de tal calibre que en el Centre Regional es rebien cada dia vora un centenar de telefonades amb tota mena d'amenaçes.

Llavors, els sectors liberals de la UCD valenciana havien decidit donar suport a la nova televisió, que ja comptava amb una plantilla estable, i al seu artífex, Eduard Sancho. N'eren homes clau, a cavall entre la política i l'economia, Josep A. Noguera de Roig i Joaquim Muñoz Peirats, però el quòrum no quallà enmig de l'eixam d'UCD, i Emili At-

Pilar del BURGO

tard, —president de la Comissió Constitucional i promotor dels grups blaveros— s'obstinà a fer saltar Sancho de la seua butaca.

La reclassificació dels delegats de personal

Mentrestant i abans que triu la facció més conservadora d'UCD sobre la liberal, hi hagué eleccions a delegats de Personal i d'allí isqueren nomenats tres que s'hi presentaven com a independents: Miguel Tejedor, Vicente Ibáñez i José Ferriz, tècnic, ajudant de producció i tècnic, respectivament, que aprofitaren el nomenament per a promoure's personalment, de cara a les reclassificacions laborals, basant-se en una nova ordenança que ho permetia. D'aquesta manera, tots tres, que tenien nivell sis, passaren a tenir nivell dos, amb el consegüent canvi de grup per part dels tècnics.

Ferriz passà a ser productor, Tejedor es féu realitzador i Ibáñez aconseguí de reclassificar-se com a productor. José Llorca, que actualment és cap de Producció, passà de tècnic a productor, gràcies a la col·laboració de Sancho des de València i al suport d'Ezcurra des de Madrid.

Sancho, que seguia encara com a director, acceptà aquestes reclassificacions, perquè això facilitava que la seua filla Eva, que havia entrat com a ajudant de filmadora, passàs a reclassificar-se com a filmadora, molt abans que altres dos ajudants de filmació que tenien més antiguitat en la casa.

En 1978 desplacen Sancho de la direcció i l'obliguen a acceptar la corresponsalia de TVE a Londres.

Els dictats del delegat d'Informació i Turisme

L'home que el rellevà fou Pepe Llorca, nomenat director interí contra l'opinió dels quaranta treballadors de la casa. Encara s'ubicava el Centre en l'avinguda de Navarro Reverter, i això feia possible que el contingut de l'informatiu es dictàs des del despatx del delegat d'Informació i Turisme, situat al mateix edifici, Juan Marco Molines, avui diputat a les Corts valencianes pel grup Popular i membre del Consell d'Administració de RTVE a València pel mateix grup.

Una de les manies de Llorca fou mantenir el redactor Alfons Llorenç a ratlla, impedit-li d'escriure ni un

gran, els vells interins de l'antic règim extremen les cauteles. La repesca de l'antic director produeix moltes dosis d'il·lusió i confiança en la plantilla del centre. Malgrat això, les esperances es desfan, Sancho no dona la resposta esperada, es veu limitat pels propis projectes i per la por que li origina la incertitud permanent sobre la continuïtat en el càrrec i, en sentir que el bloc progressista li retira la confiança política, es basa en els seus adversaris ideològics i organitza una estructura jeràrquica amb comandament orgànic, en la qual destaca Pepe Llorca, el seu antecessor, com a cap de Producció. Nomena

també Miguel Tejedor coordinador d'Emissions i Mari Paz Vicent (que en les eleccions sindicals de 1982 s'havia presentat pel sindicat groc APLI) com a cap d'Administració i Personal.

Eduard Sancho, que havia permès la reclassificació de l'equip de producció, durant el seu període anterior com a director, ara el ratifica amb el nomenament de Llorca, i en aquest departament es crea un tap irremeiable en funció de la categoria laboral, molt difícil de sanejar per a qualsevol nou director progressista que hi arribe.

/ Jordi Vicent

full fins a principis de 1982. Després d'un incendi de les instal·lacions del Centre i de dos mesos d'estada en l'emissora de Torrent, fent una «televisió a l'aire lliure», els xicotets d'Aitana es traslladaren al local cedit per la Caixa d'Estalvis de València, al carrer de Lebon. L'arribada a la nova seu incorpora el color en l'emissió i Aitana es converteix en un programa d'una hora de durada. Trenta minuts dedicats a un monogràfic i uns altres trenta per a l'informatiu.

La distància del nou local amb el de la Delegació d'Informació provoca un desig d'independència en els informatius. Arran del Mundial 82 de Futbol, Múrcia i Albacete comencen a comptar amb instal·lacions pròpies i se separen d'Aitana. Eivissa, que també era inclosa en el Centre de València, s'integra en el de Palma de Mallorca.

Amb el triomf electoral del PSOE, en Aitana es respiren vents de canvi, a l'espera d'una obertura en els horitzons professionals.

El nomenament dels adversaris ideològics

Quan Sancho torna per la porta

Eduard Sancho, un director canviant

/ Francesc i Ciscar

Programes faraònics

A final de 1983, a Sancho, li entra la dèria del dirigisme, ho controla tot —l'enfocament, la durada, el tractament, els personatges a entrevistar, les fonts i fins i tot els mitjans materials—, però tot el seu impuls no es concreta en una millora del contingut informatiu d'Aitana, que segueix sent avorrit i coent. Les seues arbitrarietats es fan paleses quan, fa

utilització que s'hi fa del català. Com que no hi ha una minutació mínima, el valencià només s'utilitza «quan sorgeix», segons declaracions del coordinador d'Emissions. «El vuitanta per cent de la redacció està preparat per a fer televisió en català —assenyala—, però els resulta més fàcil de fer-ho en castellà».

Només hi ha un projecte, molt embrionari encara, que ha promogut la Conselleria de Cultura, Educació i

han pogut incorporar a les seues cases la programació d'Aitana, però, pel que constatem a diari, Aitana encara no ha entrat al País Valencià. El petit gegant avança mig a les palpentes, sense saber on anar, encara que ara, amb els rumors encara no confirmats de la substitució de Sancho i la possible injecció de 800 milions de la Generalitat valenciana, s'obren noves vies de futur.

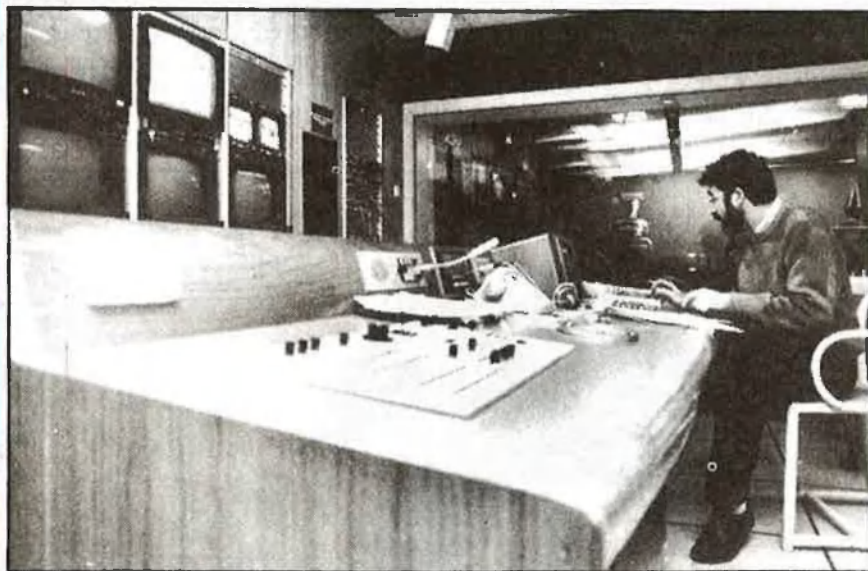
La gent i els diners d'Aitana

Nou mil pessetes diàries costa el lloguer dels mil metres quadrats on hi ha Aitana, al carrer de Lebon, número 5, de València. Aquesta excel·lent bicoca fou el resultat d'una cessió que pel març de 1979 protagonitzà la Caixa d'Estalvis de València, en allò que llavors es definia com una operació «desinteressada». Amb l'arribada del PSOE al poder, els directius de la Caixa signaren, el febrer del 83, el contracte d'un lloguer tan substancial.

La plantilla d'Aitana, la componen en l'actualitat seixanta-quatre persones, distribuïdes en quatre departaments i una delegació a Alacant. Trenta tècnics estan sota les ordres de Josep M. Antolín de Brío. Onze persones, sota les de José Llorca Bertomeu, al Departament de Producció, entre les quals hi ha quatre productors —inclòs el responsable—, tres realitzadors —inclòs també el coordinador d'Emissions—, dos ajudants de realització —entre els quals hi ha Eva Sancho—, un segon cambra i un ajudant de programació.

59 persones a València i 5 a Alacant

Unes altres nou persones treballen al Departament d'Administració, on és cap Mari Paz Vicent, i onze més componen la redacció, al front de la qual hi ha Jordi Pérez Boix i on s'integren set redactors —inclòs el responsable—, tres locutors i un documentalista. Mentre que a València treballen cinquanta-nou persones del total de la plantilla, Alacant compta amb tres tècnics d'aquests departaments, més un operador de so i un realitzador. En qualitat de col·laboradors, hi ha cinc persones que treballen en Redacció i deu correspon-

Vora un milió de persones és l'audiència d'Aitana

/ Jordi Vicent

poc, després d'ignorar la Coalició Popular durant un llarg període, decideix invitar Manuel Campillos, d'Unión Valenciana, per a donar la rèplica als Debats sobre els Països Catalans, si bé es cert que l'endemà decidí també transmetre la contrarèplica dels organitzadors.

Sancho ja havia realitzat un dels seus grans somnis, la concreció dels seus projectes faraònics. Aquelles polèmiques *Naranjas del cambio* per les quals se l'acusà des de la direcció de l'Ens de fer publicitat encoberta, a la qual cosa respongué que no hi havia cap tipus de publicitat, perquè les cambres només enfocaren la marca Pascual Hermanos, que es dedica a l'exportació, i que l'aparició d'aquesta marca no suposava repercussió en els productes espanyols que es venen ací.

No hi ha minutació en català

Un altre aspecte important dins de la programació d'Aitana és l'escassa

Ciència, per a incorporar un programa de classes en valencià destinat als mestres, si bé encara no s'ha concretat.

Atmosfera de corresponsalia

La xefatura dels serveis informatius d'Aitana «sofrí» durant una llarga època el canvi animic del director, que aprofitava les vacances del cap d'informatius de torn per a nomenar-ne un altre. Per allí passaren Emili Piera, Eliseo Lizarán i Jordi Pérez Boix, en un continu vaivé, fins que finalment fou ratificat en el càrrec Pérez Boix.

En Aitana tots afirmen que treballen molt, però la pantalla de l'informatiu es manté poc interessant, trampolí dels projectes megalòmans de Sancho, que no té embuts a endur-se a Miami la seua filla Eva, com a filmadora, per al fastuós programa sobre la paella.

En el Centre Regional es respira l'atmosfera de ser encara una corresponsalia de Madrid. Els valencians

«El vuitanta per cent de la redacció està preparat per a fer televisió en català, però els resulta més fàcil de fer-ho en castellà.»

Els alts càrrecs orgànics i els plus

Al front de l'estructura jerarquitzada d'Aitana hi ha el director, Eduard Sancho, que té la categoria laboral de redactor en cap, per la qual cosa cobra 119.019 pessetes, més un plus com a directiu d'unes altres 100.000, triennis i dietes a banda. A la mateixa alçada de la piràmide trobem les xefatures de Serveis Informatius i d'Administració i Personal, on, a més del sou corresponent, perceben un plus per comandament orgànic —que s'atorga per confiança— de 45.116 pessetes. Immediatament després, en tercer lloc, apareixen altres dues xefatures, la de Producció i la del Departament Tècnic, totes dues amb un plus de responsabilitat de 33.834 pessetes i un sou de 113.480 pessetes, igual que el de la responsable d'Administració i Personal.

Dos dels plus que es paguen per especial responsabilitat recauen en el coordinador d'Emissions, Miguel Tejedor, que cobra 42.915 pessetes per aquest concepte i en el cap de Programació Especial, Alfons Llorens, a qui se n'assignen 34.468.

Les categories laborals del personal fix d'Aitana s'especifiquen en deu nivells, si bé en la pràctica els dos últims nivells no s'apliquen. Els sous d'aquest ventall de categories laborals oscil·len de 78.719 pessetes —dels qui ingressen amb el nivell vuit— fins a les 119.019 del nivell u, categoria que només tenen el director i el cap d'informatius.

El pressupost d'Aitana

El rumor que Madrid rebaixarà l'any que ve els pressupostos del Centre Regional pareix ser una reali-

Les actuals instal·lacions costen un lloguer diari de 9.000 pessetes

/ Jordi Vicent

tat anunciada, ja que tots els despatxos se'n fan ressò i ratifiquen la notícia. El director Eduard Sancho manifestà que els volien retallar la partida pressupostària perquè ells han estat l'únic centre regional que durant 1983 invertí tots els diners assignats, a diferència dels altres onze centres regionals, que retornaren part dels pressupostos. «Es creuen que gastem més —indicà Sancho— però no és així, el que fem és produir més i esforçar-nos a fer millors

programes, i això, és clar, costa diners».

Segons anuncien rumors, encara no confirmats, el pressupost de 37.800.000 pessetes que Aitana rebé en 1984 serà inferior l'any que ve. La gran partida del pressupost se'n va en l'adquisició i producció de programes, per a la qual cosa s'inverteix quasi els 30 milions, perquè, tant el pagament de nòmimes com el del lloguer, la llum i el telèfon, el realitza el centre de RTVE a Madrid.